

Додаткова угода щодо застосування Європейської конвенції про соціальне забезпечення (ETS N 78a)

Париж, 14 грудня 1972 року

Держави - члени Ради Європи, які підписали Європейську конвенцію про соціальне забезпечення та Додаткову угоду,

враховуючи, що відповідно до умов пункту 1 статті 80 Європейської конвенції про соціальне забезпечення, застосування такої Конвенції регулюється Додатковою угодою,

погодилися про таке:

РОЗДІЛ I - Загальні положення

Стаття 1

Для цілей цієї Додаткової угоди:

- a) термін "Конвенція" означає Європейську конвенцію про соціальне забезпечення;
- b) термін "Угода" означає Додаткову угоду для застосування цієї Конвенції;
- c) термін "Комітет" означає Комітет експертів із соціального забезпечення Ради Європи або такий інший комітет, який може призначити Комітет міністрів Ради Європи для виконання обов'язків, зазначених у статті 2 цієї Угоди;
- d) термін "сезонний працівник" означає працівника, який переїжджає на територію Договірної Сторони, іншої, ніж та, на якій він проживає, з метою виконання роботи сезонного характеру для підприємства або роботодавця такої Сторони у період, що триває не більше восьми місяців, та який тимчасово проживає на території такої Сторони у період цієї роботи; робота сезонного характеру означає роботу, яка залежить від циклу сезонів та автоматично повторюється кожного року; статус сезонного працівника підтверджується наданням трудового договору, схваленого службою зайнятості Договірної Сторони, на території якої сезонний працівник починає здійснювати трудову діяльність, або наданням документа, схваленого такою службою, що підтверджує його сезонну роботу на цій території;
- e) терміни, визначені в статті 1 цієї Конвенції, мають значення, надані їм цією статтею.

Стаття 2

1. Форми довідок, декларацій, заяв, клопотань та інших документів, необхідних для застосування цієї Конвенції та цієї Угоди, готуються Комітетом. Однак, якщо дві чи більше Договірних Сторін домовляться про вживання різних форм, тоді вони відповідним чином повідомляють про це Комісію.

2. Комітет може збирати інформацію про законодавчі положення, до яких ця Конвенція застосовується, на вимогу компетентних органів будь-якої Договірної Сторони.

3. Комітет може підготувати брошуру з метою інформування відповідних осіб про їхні права та адміністративні формальності, яких вони повинні дотримуватись з метою їхнього забезпечення.

Стаття 3

1. Компетентні органи Договірних Сторін можуть призначати органи з питань зв'язків, уповноважені взаємодіяти безпосередньо один з одним та за умови, що вони уповноважені на такі дії компетентними органами такої Сторони, з установами будь-якої Договірної Сторони.

2. Будь-яка Договірна Сторона, а також будь-яка особа, що постійно або тимчасово проживає на території Договірної Сторони, може звертатися до установи іншої Договірної Сторони або безпосередньо, або через органи з питань зв'язків.

Стаття 4

1. Додаток 1 визначає компетентний орган чи органи кожної Договірної Сторони.

2. Додаток 2 визначає компетентні установи кожної Договірної Сторони.

3. Додаток 3 визначає установи місця постійного проживання та установи місця тимчасового проживання кожної Договірної Сторони.

4. Додаток 4 визначає органи з питань зв'язків, призначені компетентними органами Договірних Сторін відповідно до пункту 1 статті 3 цієї Угоди.

5. У Додатку 5 перелічені положення, зазначені в підпункті (b) статті 6 та пункті 2 статті 46 цієї Угоди.

6. У Додатку 6 перелічені назви та адреси банків, зазначених в пункті 1 статті 48 цієї Угоди.

7. Додаток 7 визначає установи, призначені компетентними органами Договірних Сторін відповідно до положень пункту 1 статті 7, пункту 1 статті 12, пунктів 2 та 3 статті 14, статті 34 та пункту 1 статті 57, пункту 1 статті 63, пункту 2 статті 72, пункту 2 статті 73, статті 76 та 77, пункту 2 статті 78, пункту 1 статті 83, статті 84 та пункту 2 статті 87 цієї Угоди.

Стаття 5

Дві чи більше Договірних Сторін можуть за взаємною згодою, наскільки це їх стосується, встановлювати різні правила для застосування цієї Конвенції з тих, що передбачені в цій Угоді.

Стаття 6

Ця Угода замінює:

a) угоди для застосування таких договорів про соціальне забезпечення, які замінює така Конвенція;

b) положення для застосування таких положень у договорах про соціальне забезпечення, викладених у пункті 3 статті 6 Конвенції, що не перелічені в Додатку 5.

РОЗДІЛ II - Застосування Конвенції (Загальні положення)

Застосування статті 10 Конвенції

Стаття 7

1. Якщо, враховуючи статтю 10 Конвенції, відповідна особа задовольняє умовам доступу до необов'язкового безперервного страхування на випадок інвалідності, похилого віку та у разі смерті відповідно до більше ніж однієї схеми на підставі законодавства Договірної Сторони та не була обов'язково застрахована відповідно до будь-яких з цих схем на підставі її останньої зайнятості, вона має право на допуск до необов'язкового безперервного страхування лише відповідно до схеми, яка б застосовувалась у разі, якщо така особа здійснює відповідно до законодавства такої Сторони трудову діяльність, що підлягає обов'язковому страхуванню для пенсійних потреб, яких вона дотримувалася востаннє відповідно до законодавства іншої Договірної Сторони. Однак, якщо вищезгадана трудова діяльність не підлягала обов'язковому страхуванню відповідно до законодавства першої Сторони або якщо не можна визначити характер такої трудової діяльності, компетентний орган такої Сторони чи така установа, яку він може призначити, приймає рішення щодо схеми, відповідно до якої необов'язкове страхування може продовжуватись.

2. Для отримання допомоги згідно з положеннями статті 10 цієї Конвенції відповідна особа подає установі відповідної Договірної Сторони довідку про періоди страхування, завершені відповідно до законодавства будь-якої іншої Договірної Сторони, а також довідку про будь-які періоди проживання після досягнення шістнадцяти років відповідно до мінімальних вимог законодавства будь-якої іншої Договірної Сторони. Ця довідка видається на вимогу відповідної особи або відповідної установи установою чи установами, в межах компетенції яких особа завершила дані періоди.

Застосування статті 13 Конвенції

Стаття 8

Якщо особа, яка отримала допомогу відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони, також має право на допомогу відповідно до законодавства однієї чи більше Договірних Сторін, застосовуються такі правила:

а) якщо застосування положень пункту 2 статті 13 Конвенції спричинить зменшення, припинення або скасування такої допомоги, жодна з них не може бути зменшена, припинена або скасована до тієї межі, що перевищує суму, яку можна було б отримати, розділивши суму, на яку вплинуло зменшення, припинення або скасування згідно з законодавством, відповідно до якого допомога виплачується, на суму допомоги, що підлягає зменшенню, припиненню або скасуванню, на яку бенефіціарій має право;

б) проте, якщо відповідною допомогою є (пенсії) допомога по інвалідності, пенсія за віком або допомога в разі смерті, що виплачується відповідно до положень статті 29 Конвенції установою Договірної Сторони, така установа враховує цю допомогу, прибуток або відшкодування, що тягне за собою зменшення, припинення або скасування такої допомоги, що підлягає оплаті, лише з метою зменшення, припинення або скасування суми, зазначеної в пункті 4 або 5 статті 29, але не з метою підрахування теоретичної суми, викладеної в пунктах 2 та 3 статті 29; однак слід враховувати таку допомогу, прибуток або відшкодування лише в межах такої частини їхньої суми, що відповідає коефіцієнту завершених періодів, як визначено в пункті 4 статті 29 Конвенції;

с) для застосування положень пункту 2 статті 13 Конвенції, відповідні компетентні установи повідомляють на вимогу одна одній всю відповідну інформацію;

d) для застосування положень пункту 2 статті 13 Конвенції офіційним валютним курсом є найвищий курс станом на перший день місяця, в який було здійснено виплату, або якщо пенсію було перераховано, курс, який на той час був найвищим.

Стаття 9

Якщо особа або член сім'ї такої особи має клопотання щодо отримання допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами відповідно до законодавства двох чи більше Договірних Сторін, допомога надається лише відповідно до законодавства Сторони, на території якої мало місце народження дитини, або у разі, якщо народження дитини сталося не на території будь-якої з цих Сторін, лише відповідно до законодавства, до сфери дії якого відповідна особа підлягала востаннє.

Стаття 10

1. Якщо смерть настає на території Договірної Сторони, визнається лише право на виплати у разі смерті, набуте відповідно до законодавства такої Сторони, крім будь-якого права, набутого відповідно до законодавства іншої Договірної Сторони.

2. Якщо смерть настає на території Договірної Сторони, а право на виплати у разі смерті було набуте лише відповідно до законодавства двох чи більше інших Договірних Сторін або якщо смерть настає за межами території будь-якої з Договірних Сторін, а право на виплати у разі смерті було набуте відповідно до законодавства будь-якої Договірної Сторони, визнається лише право, набуте відповідно до законодавства Договірної Сторони, дії якого особа, стосовно якої виплати у разі смерті були сплачені, підлягала востаннє, крім будь-якого права, набутого відповідно до законодавства будь-якої іншої Договірної Сторони.

Стаття 11

Якщо за такий самий період дві чи більше особи мають право на отримання допомоги сім'ям відповідно до законодавства двох чи більше Договірних Сторін стосовно таких самих членів сім'ї, Договірна Сторона, дії законодавства якої підлягає основний годувальник сім'ї, вважається такою, що є єдиною відповідною державою. Однак, якщо допомога сім'ям виплачується відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої проживають діти або на території якої вони виховані, на підставі зайнятості особи чи її професійної діяльності, ця Сторона вважається такою, що є єдиною відповідною державою.

РОЗДІЛ III - Застосування розділу II Конвенції (Положення, які визначають законодавство, що застосовується)

Застосування пунктів 1 та 2 статті 15 Конвенції

Стаття 12

1. У випадках, охоплених підпунктом (а) (i) пункту 1 та підпунктом (а) пункту 2 статті 15 Конвенції, установа, призначена компетентним органом Договірної Сторони, законодавство якої застосовується, видає працівнику на його вимогу чи на вимогу його роботодавця, якщо виконані всі необхідні умови, довідку про тимчасове працевлаштування за кордоном, в якій зазначається, що він все ще підлягає такому законодавству.

2. Згода, про яку йдеться в підпункті (а) (ii) пункту 1 статті 15 Конвенції, вимагається роботодавцем. Згода кожного відповідного працівника вимагається, якщо це передбачено у законодавстві Договірної Сторони, зазначеної в попередньому пункті.

Стаття 13

У разі, якщо відповідно до підпункту (b) або (c) пункту 1 статті 15 Конвенції, законодавство Договірної Сторони застосовується щодо особи, що працює за наймом і роботодавець якої не перебуває на території такої Сторони, це законодавство застосовується, начебто особа працювала на місці свого постійного проживання на вищезгаданій території, зокрема, з метою визначення компетентної установи.

Застосування статті 17 Конвенції

Стаття 14

1. Положення пункту 1 статті 17 Конвенції застосовуються до дати здійснення вибору, передбаченого в пункті 2 цієї статті.

2. Особа, що працює за наймом і яка користується правом вибору, повідомляє таким чином компетентну установу Договірної Сторони, на території якої працює, а також установу, призначену компетентним органом Договірної Сторони, законодавство якої вона обрала, та повідомляє водночас свого роботодавця. Зазначена установка повідомляє на вимогу будь-які інші установи останньої Договірної Сторони згідно з розпорядженнями, виданими компетентним органом такої Сторони.

3. Установка, призначена компетентним органом Договірної Сторони, законодавство якої обрала особа, що працює за наймом, видає їй довідку, в якій зазначається, що вона підлягає законодавству такої Сторони, доки працює у дипломатичній місії або консульському представництві чи на приватній службі посадових осіб такої місії або представництва.

4. Якщо особа, що працює за наймом, обрала застосування законодавства Договірної Сторони, яка є державою акредитації або акредитуючою державою, положення такого законодавства застосовуються, начебто особа працювала на урядовій посаді такої Сторони.

РОЗДІЛ IV - Підсумовування періодів страхування та проживання

Застосування статей 10, 19, 28, 49 та 51 Конвенції

Стаття 15

1. У випадках, зазначених у статтях 10 та 19, пунктах 1-4 статті 28, статті 49 та пунктах 1-3 статті 51 цієї Конвенції, без шкоди для положень пункту 4 статті 28 або пункту 3 статті 51 Конвенції, залежно від обставин, періоди страхування та проживання підсумовуються згідно з такими правилами:

а) до періодів страхування або проживання, завершених відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони додаються періоди страхування, завершені відповідно до законодавства будь-якої іншої Договірної Сторони, а також будь-які періоди проживання, завершені після досягнення шістнадцяти років, відповідно до схеми, фінансованої не за рахунок внесків будь-якої іншої Договірної Сторони, наскільки це необхідно для складання повних періодів страхування або проживання, які вимагаються відповідно до законодавства першої Договірної Сторони з метою набуття, підтримання або відшкодування права на отримання допомоги за умови, що ці періоди не збігаються. У разі допомоги по інвалідності, пенсії за віком або допомоги у разі смерті (пенсії), що виплачується установами двох чи більше Договірних Сторін згідно з положеннями статті 29 Конвенції, кожна з даних установ окремо підсумовує всі періоди страхування чи проживання, завершені даною особою відповідно до законодавства всіх Договірних Сторін, до якого вона підлягала;

b) якщо період обов'язкового страхування, завершений згідно із законодавством однієї Договірної Сторони, відповідає періоду добровільного чи необов'язкового страхування, завершеному відповідно до законодавства іншої Договірної Сторони, враховується лише перший період без шкоди для положень другого речення пункту 2 статті 16 Конвенції;

c) якщо дійсний період страхування, завершений відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони, відповідає періоду, що порівнюється з дійсним періодом страхування відповідно до законодавства іншої Договірної Сторони, враховується лише перший період;

d) будь-який період, порівняний з дійсним періодом страхування відповідно до законодавства двох чи більше Договірних Сторін, враховується лише установою такої Договірної Сторони, до законодавства якої застрахована особа обов'язково підлягала востаннє до попереднього періоду; якщо застрахована особа обов'язково не підлягала до законодавства однієї з таких Сторін до попереднього періоду, такий період враховується установою такої Договірної Сторони, до законодавства якої вона вперше обов'язково підлягала після даного періоду;

e) якщо час, протягом якого були завершені певні періоди страхування відповідно до законодавства Договірної Сторони, не можна чітко визначити, припускається, що такі періоди не збігатимуться з періодами, завершеними відповідно до законодавства іншої Договірної Сторони, та беруться до уваги, якщо буде необхідно;

f) якщо відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони певні періоди страхування беруться до уваги лише, якщо були завершені протягом визначеного періоду часу, установа, яка застосовує це законодавство, враховує лише періоди, завершені відповідно до законодавства іншої Договірної Сторони протягом того самого визначеного періоду часу.

2. Періоди страхування, завершені відповідно до схеми Договірної Сторони, до якої не застосовується ця Конвенція, але які беруться до уваги схемою такої Сторони, до якої не застосовується ця Конвенція, вважаються періодами страхування, що беруться до уваги з метою підсумовування.

3. Якщо періоди страхування, завершені відповідно до законодавства однієї Договірної Сторони, встановлені в інших одиницях, ніж ті, що використовуються в законодавстві іншої Договірної Сторони, конверсія, необхідна з метою їх підсумовування, регулюється наступними правилами:

a) якщо відповідна особа працювала шість днів на тиждень:

i) один день прирівнюється до восьми годин та навпаки;

ii) шість днів прирівнюються до одного тижня та навпаки;

iii) двадцять шість днів прирівнюються до одного місяця та навпаки;

iv) три місяці, або тринадцять тижнів, або сімдесят вісім днів прирівнюються до одного кварталу та навпаки;

v) з метою переведення тижнів у місяці та навпаки тижні та місяці переводяться у дні;

vi) застосування правил, викладених вище, не призведе до загального підсумку для періодів, завершених протягом одного календарного року, більше ніж триста дванадцять днів, або п'ятдесят два тижні, або дванадцять місяців, або чотири квартали;

b) якщо відповідна особа працювала п'ять днів на тиждень:

- i) один день прирівнюється до дев'яти годин та навпаки;
- ii) п'ять днів прирівнюються до одного тижня та навпаки;
- iii) двадцять два дні прирівнюються до одного місяця та навпаки;
- iv) три місяці, або тринадцять тижнів, або шістьдесят шість днів прирівнюються до одного кварталу та навпаки;
- v) з метою переведення тижнів у місяці та навпаки тижні та місяці переводяться у дні;
- vi) застосування попередніх правил не призведе до загального підсумку для періодів, завершених протягом одного календарного року, більше, ніж двісті шістьдесят чотири дні, або п'ятдесят два тижні, або дванадцять місяців, або чотири квартали.

4. Якщо відповідно до підпункту (b) пункту 1 цієї статті періоди добровільного чи необов'язкового безперервного страхування на випадок інвалідності, похилого віку або на випадок смерті (пенсії), завершені відповідно до законодавства Договірної Сторони, не беруться до уваги під час підсумовування, внески, що стосуються таких періодів, вважаються такими, що дають право на збільшену допомогу за вищезгаданим законодавством. Якщо таке законодавство передбачає додаткове страхування, вищезгадані внески беруться до уваги з метою обчислення допомоги відповідно до такого додаткового страхування.

РОЗДІЛ V - Застосування розділу III Конвенції (Особливі положення, що регулюють різні категорії допомоги)

ГЛАВА 1 - Захворювання та материнство

Застосування статті 19 Конвенції

Стаття 16

1. Для отримання допомоги згідно з положеннями статті 19 Конвенції, відповідна особа подає компетентній установі довідку, в якій зазначаються періоди страхування, завершені відповідно до законодавства Договірної Сторони, дії якої вона раніше підлягала, та надає будь-яку додаткову інформацію відповідно до законодавства, що застосовує така установа.

2. Довідка, зазначена в попередньому пункті, видається на вимогу відповідної особи установою, що має повноваження щодо допомоги у зв'язку з хворобою, Договірної Сторони, до законодавства якої вона раніше підлягала. Якщо відповідна особа не подає цю довідку, компетентна установа звертається з клопотанням про надання такої довідки до такої установи.

3. Якщо необхідно брати до уваги періоди страхування, попередньо завершені відповідно до законодавства будь-якої іншої Договірної Сторони, для задоволення умов, встановлених законодавством відповідної держави, положення попередніх пунктів цієї статті застосовуються *mutatis mutandis*.

Застосування статті 20 Конвенції

Стаття 17

1. З метою отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої в статті 20 Конвенції, відповідна особа реєструє себе та членів своєї сім'ї в установі місця свого постійного проживання, подаючи довідку щодо отримання права для себе та своєї сім'ї. Така довідка видається компетентною установою на основі наданої, за доцільності, роботодавцем інформації. Якщо відповідна особа або члени її сім'ї не подали таку довідку, установа місця їх постійного проживання звертається з клопотанням про надання такої довідки до компетентної установи.

2. Довідка, зазначена в попередньому пункті, є дійсною до того часу, доки установа місця постійного проживання особи не отримає повідомлення про її анулювання.

3. Якщо відповідна особа працює сезонним працівником, довідка, зазначена в пункті 1 цієї статті, залишається дійсною на період часу очікування сезонної роботи, доки тим часом компетентна установа не повідомить установу місця постійного проживання про її анулювання.

4. Установа місця постійного проживання інформує компетентну установу про будь-яку реєстрацію, здійснену згідно з положеннями пункту 1 цієї статті.

5. Для будь-якої заяви на допомогу в натуральній формі заявник подає супровідні документи, що зазвичай необхідні для надання допомоги у натуральній формі відповідно до законодавства Договірної Сторони, на території якої він проживає.

6. У разі госпіталізації, установа місця постійного проживання повідомляє компетентну установу, як тільки ця інформація буде доступною, про дату коли особа потрапила до лікарні, можливу тривалість госпіталізації та про дату виписки.

7. Відповідна особа або члени її сім'ї інформують установу місця проживання про будь-які зміни у своїх обставинах, які могли б вплинути на їхнє право на отримання допомоги у натуральній формі, і зокрема, про будь-яке припинення або зміну роботи чи професійної діяльності з боку відповідної особи або про будь-яку зміну в постійному або тимчасовому проживанні останньої, або члена її сім'ї. Компетентна установа також інформує установу місця постійного проживання відповідної особи про закінчення строку її приналежності або права на допомогу. Установа місця постійного проживання може в будь-який час звернутися до компетентної установи з вимогою надати будь-яку інформацію, що стосується приналежності вищезгаданої особи або її права на допомогу.

Стаття 18

У випадку транскордонних працівників або членів їхніх сімей будь-які лікарські препарати, перев'язувальні матеріали, окуляри, найнеобхідніше обладнання, лабораторні аналізи та огляди надаються чи проводяться лише на території Договірної Сторони, на якій були призначені, та згідно із законодавством такої Сторони.

Стаття 19

1. Для того, щоб отримати грошову допомогу, передбачену в підпункті (b) пункту 1 статті 20 Конвенції, відповідна особа звертається до установи свого місця постійного проживання протягом трьох днів після втрати працездатності та подає довідку про те, що вона припинила працювати або, якщо цього вимагає законодавство, що застосовується компетентною установою чи установою місця постійного проживання особи, довідку про непрацездатність, видану лікарем, який її лікував. Вона також подає будь-які інші документи, які вимагає законодавство відповідної держави, відповідно до виду заявленої допомоги.

2. Якщо лікарі в країні постійного проживання не видають довідок про непрацездатність, відповідна особа безпосередньо звертається до установи місця постійного проживання протягом граничного строку, встановленого законодавством, яке та застосовує. Така установа негайно вимагає медичного підтвердження непрацездатності та видає довідку, зазначену в попередньому пункті.

3. Установа місця постійного проживання особи негайно передає компетентній установі документи, як визначено в попередніх пунктах цієї статті, вказуючи водночас можливу тривалість непрацездатності.

4. Установа місця постійного проживання особи якнайшвидше забезпечує медичне обстеження відповідної особи та робить необхідні адміністративні запити стосовно її справи, а також невідкладно повідомляє компетентну установу про одержані дані. Компетентна установа може за бажанням забезпечити обстеження відповідної особи лікарем на власний вибір та за власний рахунок. Якщо така установа вирішить відмовитись від допомоги на підставах того, що відповідна особа не дотримувалась правил, що стосуються розгляду її справи, вона повідомляє її про своє рішення та одночасно висилає копію рішення установі місця постійного проживання.

5. Про припинення непрацездатності невідкладно повідомляється відповідна особа установою місця постійного проживання, яка водночас повідомляє про це компетентну установу. Коли така установа самостійно вирішить, що відповідна особа знову здатна працювати, вона повідомляє її про своє рішення та одночасно висилає копію такого рішення установі місця постійного проживання.

6. Якщо в такому самому випадку дві різні дати встановлені установою місця постійного проживання та компетентною установою для припинення непрацездатності, застосовується дата, встановлена компетентною установою.

7. Якщо відповідна особа продовжує працювати, вона повідомляє про це компетентну установу, якщо цього вимагає законодавство, яке застосовує така установа.

8. Компетентна установа виплачує грошову допомогу будь-якими відповідними засобами, наприклад шляхом міжнародного грошового переказу, та інформує установу місця постійного проживання про такі платежі. Якщо допомога виплачується установою місця постійного проживання від імені компетентної установи, компетентна установа повідомляє відповідну особу про її право у спосіб, визначений законодавством, яке вона застосовує, а також інформує її про установу, зобов'язану виплачувати таку допомогу. Вона також водночас повідомляє установу місця постійного проживання про суму виплаченої допомоги, про дати виплати та про максимальний строк, у який вона виплачується відповідно до законодавства відповідної держави. Сума допомоги, що виплачується установою місця постійного проживання, конвертується за найвищим валютним курсом станом на перший день місяця, в який виплачується допомога.

Застосування статті 21 Конвенції

Стаття 20

1. Для отримання допомоги в натуральній формі для себе чи членів своєї сім'ї, які супроводжують його/її під час тимчасового працевлаштування за кордоном, працівник, що працює за наймом за обставин, зазначених у підпункті (а) (i) пункту 1 або підпункті (а) пункту 2 статті 15 Конвенції, подає установі місця тимчасового проживання довідку, про яку йдеться в пункті 1 статті 12 цієї Угоди. Коли він подав таку довідку, припускається, що він задовольнив умови для отримання права на допомогу в натуральній формі.

2. Для отримання допомоги в натуральній формі для себе чи членів своєї сім'ї, які його супроводжують, працівник, що працює за наймом за обставин, зазначених у підпункті (b) пункту 1 статті 15 Конвенції, робота якого спричинила його перебування на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна держава, подає якнайшвидше установі свого місця тимчасового проживання заяву, видану роботодавцем або його представником протягом двох попередніх календарних місяців. У цій заяві зазначається дата, на яку він розпочинає працювати на такого роботодавця, а також назва та адреса компетентної установи. Однак, якщо згідно із законодавством відповідної держави припускається, що роботодавець не знає компетентної установи, вищезгаданий працівник вказує назву та адресу такої компетентної установи в письмовій формі під час подання своєї заяви до установи місця тимчасового проживання. Коли він подав вищезгадану заяву, припускається, що він задовольнив умови для отримання права на допомогу в натуральній формі. Якщо він не в змозі звернутися до установи місця тимчасового проживання до початку лікування, він, проте, отримує таке лікування після пред'явлення вищезгаданої заяви, начебто він був застрахований такою установою.

3. Установа місця тимчасового проживання невідкладно звертається до компетентної установи, щоб з'ясувати, чи задовольняє умови для отримання права на допомогу в натуральній формі працівник, зазначений у пункті 1 або 2 цієї статті, залежно від обставин, або відповідні члени його сім'ї. Установа місця тимчасового проживання надає вищезгадану допомогу, доки не буде отримано відповіді компетентної установи, але не довше тридцяти днів.

4. Компетентна установа дає відповідь установі місця тимчасового проживання протягом десяти днів після отримання запиту такої установи. Якщо відповідь є позитивною, компетентна установа зазначає максимальний строк, якщо такий існує, протягом якого може надаватися допомога в натуральній формі відповідно до законодавства, яке вона застосовує, а установа місця тимчасового проживання продовжує надавати вищезгадану допомогу.

5. Замість довідки чи заяви, зазначеної відповідним чином у пунктах 1 та 2 цієї статті, працівник може надавати компетентній установі місця тимчасового проживання довідку, зазначену в пункті 1 статті 21 цієї Угоди. У такому випадку положення попередніх пунктів цієї статті не застосовуються.

6. Положення пункту 6 статті 17 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Стаття 21

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої в підпункті (a) (i) пункту 1 статті 21 Конвенції, крім випадків, за яких діють положення пунктів 1 та 2 статті 20 цієї Угоди, відповідна особа подає установі місця свого тимчасового проживання довідку про те, що вона має право на таку допомогу. В такій довідці, виданій компетентною установою на вимогу відповідної особи перш, ніж вона залишить територію Договірної Сторони, на якій проживає, зазначається максимальний строк, якщо такий є, протягом якого може бути надана допомога в натуральній формі згідно із законодавством відповідної держави. Якщо відповідна особа не подає таку довідку, установа місця тимчасового проживання звертається із запитом про надання такої довідки до компетентної установи.

2. Положення пункту 6 статті 17 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Стаття 22

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої в підпункті (b) (i) пункту 1 статті 21 Конвенції, відповідна особа подає установі місця свого тимчасового проживання довідку про те, що вона має право й надалі отримувати таку допомогу. В такій довідці, що видана компетентною установою на вимогу відповідної особи, до її від'їзду, вказується максимальний строк, якщо такий є, протягом якого може бути надана допомога в натуральній формі згідно із законодавством відповідної держави. Довідка може видаватися після від'їзду відповідної особи на її вимогу, якщо з причин, що не залежать від неї, вона не може бути підготовлена раніше.

2. Положення пункту 6 статті 17 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

3. Положення попередніх пунктів цієї статті застосовуються *mutatis mutandis* у випадку, передбаченому в підпункті (c) (i) пункту 1 статті 21 Конвенції.

Стаття 23

Положення статті 21 чи 22 цієї Угоди в залежності від обставин можуть застосовуватись *mutatis mutandis* стосовно надання допомоги в натуральній формі членам сім'ї, як зазначено в пункті 3 статті 21 Конвенції.

Стаття 24

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої в підпункті (a) (ii) пункту 1 статті 21 Конвенції, відповідна особа звертається до компетентної установи місця свого тимчасового проживання протягом трьох днів після втрати працездатності, а також подає довідку про непрацездатність, видану лікарем, який її лікував, якщо цього вимагає законодавство, що застосовується компетентною установою або установою місця тимчасового проживання особи. Вона також зазначає свою адресу в країні тимчасового проживання, а також назву та адресу компетентної установи.

2. Якщо лікарі в країні тимчасового проживання не видають довідок про непрацездатність, положення пункту 2 статті 19 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

3. Установа місця тимчасового проживання невідкладно передає компетентній установі документи, зазначені в попередніх пунктах цієї статті, зокрема довідку про можливу тривалість непрацездатності.

4. Про осіб інших, ніж працівники, зазначені в підпункті (a) (i) пункту 1 та підпункті (a) пункту 2 статті 15 Конвенції, стан здоров'я яких після медичного обстеження було визнано таким, що не перешкоджає їм повернутися на територію Договірної Сторони, на якій вони проживають, негайно повідомляється з цією метою установою місця тимчасового проживання, яка також надсилає копію повідомлення компетентній установі.

5. Додатково положення пунктів 4 - 8 статті 19 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Застосування пункту 4 статті 22 Конвенції

Стаття 25

1. Для отримання допомоги згідно з положеннями пункту 4 статті 22 Конвенції, відповідна особа подає компетентній установі довідку стосовно членів її сім'ї, які проживають на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна Сторона. Така довідка видається установою місця постійного проживання вищезгаданих членів сім'ї.

2. Довідка, зазначена в попередньому пункті, діє протягом дванадцяти місяців з дати її видачі та може бути поновлена. У разі її поновлення час дії починається з дати її поновлення. Відповідна особа негайно повідомляє компетентну установу про будь-яку зміну, яку буде внесено до такої довідки. Така зміна набирає чинності з дати, на яку відбулися дані обставини.

3. Замість довідки, зазначеної в пункті 1 цієї статті, компетентна установа може вимагати від відповідної особи надання останніх документів про цивільний стан членів її сім'ї, які проживають на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна Сторона, якщо такі документи зазвичай видаються органами влади такої Договірної Сторони.

Застосування статті 23 Конвенції

Стаття 26

Положення статті 17 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis* стосовно надання допомоги в натуральній формі безробітним особам та членам їхньої сім'ї, що проживають на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна Сторона.

Застосування статті 24 Конвенції

Стаття 27

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої в пункті 2 статті 24 Конвенції, на території Договірної Сторони, на якій проживає особа, яка отримує пенсію, а також її члени сім'ї, вони реєструються в установі місця постійного проживання, подаючи довідку, в якій вказується право особи на отримання допомоги в натуральній формі для себе та членів її сім'ї згідно із законодавством або з одним із законодавств, відповідно до якого виплачується така пенсія.

2. Довідка, зазначена в попередньому пункті, згідно з якою виплачується така пенсія, видається на вимогу відповідної особи установою або однією з установ, або, коли це доцільно, установою, уповноваженою приймати рішення щодо права на отримання допомоги в натуральній формі за умови, що одержувач пенсії задовольняє умови для права на отримання такої допомоги. Якщо відповідна особа не подає таку довідку, згідно з якою виплачується така пенсія, установа місця постійного проживання звертається із запитом про надання такої довідки до установи або установ, або, за доцільності, до будь-якої установи, уповноваженої видавати таку довідку. Очікуючи отримання довідки, установа місця постійного проживання може тимчасово зареєструвати відповідну особу та членів її сім'ї під час надання супровідних документів, які є прийнятними для неї. Така реєстрація може вимагатись лише від установи, відповідальної за надання допомоги в натуральній формі, якщо остання видала таку довідку.

3. Установа місця постійного проживання повідомляє установу, яка видала довідку, зазначену в пункті 1 цієї статті, про будь-яку реєстрацію, здійснену згідно з положеннями цього пункту.

4. Будь-яка заява на отримання допомоги в натуральній формі надає право установі місця постійного проживання вимагати від відповідної установи подати докази про безперервне право особи на пенсію у вигляді квитанції або корінця грошового переказу, що стосується останньої виплати пенсії.

5. Відповідна особа або члени її сім'ї повідомляють установу місця постійного проживання про будь-яку зміну в своїх обставинах, яка могла б вплинути на їхнє право на отримання допомоги в натуральній формі, і зокрема про будь-яке припинення чи скасування пенсії, а також про будь-яку зміну місця свого постійного проживання. Відповідні установи також повідомляють установу місця постійного проживання про будь-які зміни, про які їх повідомлено.

Стаття 28

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої в пункті 4 статті 24 Конвенції, на території Договірної Сторони, на якій проживають члени сім'ї одержувача пенсії, вони реєструються в установі місця свого постійного проживання, подаючи супровідні документи, які зазвичай вимагає законодавство, яке поширюється на таку установу для надання цієї допомоги членам сім'ї одержувача пенсії разом з довідкою, подібною до тієї, що зазначена в пункті 1 статті 27 цієї Угоди. Вищезгадана установа повідомляє установу місця постійного проживання цього одержувача про будь-яку реєстрацію, здійснену згідно з цим пунктом.

2. Під час звернення з клопотанням на отримання допомоги в натуральній формі члени сім'ї пенсіонера подають установі місця свого постійного проживання довідку про те, що він має право на отримання допомоги в натуральній формі для себе та членів своєї сім'ї; ця довідка, видана установою місця постійного проживання одержувача, залишається дійсною, доки установа місця постійного проживання членів його сім'ї не отримає повідомлення про її анулювання.

3. Установа місця постійного проживання одержувача пенсії повідомляє установу місця постійного проживання членів його сім'ї про будь-яке припинення виплати чи скасування пенсії та про будь-яку зміну місця постійного проживання цього одержувача. Установа місця постійного проживання членів сім'ї одержувача пенсії може в будь-який час вимагати від установи місця його постійного проживання надання будь-якої інформації, що стосується права останнього на отримання допомоги.

4. Члени сім'ї пенсіонера повідомляють установу свого місця постійного проживання про будь-яку зміну в своїх обставинах, яка могла б вплинути на їхнє право на отримання допомоги в натуральній формі, і зокрема про будь-яку зміну місця свого постійного проживання.

Стаття 29

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої в пункті 6 статті 24 Конвенції, одержувач пенсії подає установі місця свого тимчасового проживання довідку про те, що він має право на отримання такої допомоги. В такій довідці, виданій установою місця його постійного проживання, перш, ніж він залишить територію Договірної Сторони, на якій проживає, вказується максимальний період, якщо такий існує, протягом якого може надаватися допомога в натуральній формі відповідно до законодавства цієї Договірної Сторони. Якщо він не подає такої довідки, установа місця його тимчасового проживання звертається із запитом до установи місця постійного проживання про надання цієї довідки.

2. Положення пункту 6 статті 17 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*. У цьому випадку установа місця постійного проживання одержувача розглядається як компетентна установа.

3. Попередні пункти цієї статті застосовуються *mutatis mutandis* стосовно надання допомоги в натуральній формі членам сім'ї, як зазначено в пункті 6 статті 24 Конвенції.

4. Якщо не можуть бути виконані формальності, зазначені в попередніх пунктах, протягом тимчасового проживання відповідної особи на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна держава, положення статті 30 застосовуються *mutatis mutandis*.

Застосування статей 21 та 24 Конвенції

Стаття 30

Якщо не можуть бути виконані формальності, зазначені в пунктах 1, 2 та 5 статті 20 та в статтях 21 і 22 цієї Угоди, протягом тимчасового проживання особи на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна держава, відповідні витрати на медичне обслуговування відшкодовуються компетентною установою на вимогу відповідної особи згідно зі шкалою відшкодування, що застосовується установою місця її тимчасового проживання. Установа місця тимчасового проживання надає на вимогу компетентної установи будь-яку необхідну інформацію стосовно такої шкали відшкодування.

Застосування пункту 3 статті 25 Конвенції

Стаття 31

З метою застосування положень пункту 3 статті 25 Конвенції, установа Договірної Сторони, якою виплачується допомога, може звертатися до установи іншої Договірної Сторони за інформацією стосовно періоду, на який остання надала таку допомогу з такого самого випадку хвороби чи материнства.

ГЛАВА 2 - Пенсії (допомога) по інвалідності, за віком та у разі смерті

Застосування статей 27 - 37 Конвенції

Подання та розгляд заяв про допомогу

Стаття 32

1. Для отримання допомоги, передбаченої в статтях 28 - 34 Конвенції, заявник подає заяву установі свого місця постійного проживання у спосіб, встановлений законодавством, яке застосовує така установа. Якщо заявник або померла особа не підлягали такому законодавству, установа місця їх постійного проживання передає заяву установі Договірної Сторони, до законодавства якої востаннє підлягали заявник чи померла особа, вказуючи дату, на яку було подано цю заяву. Тоді ця дата розглядається як дата подання заяви останній вищезгаданій установі.

2. Якщо заявник проживає на території Договірної Сторони, до законодавства якої він чи померла особа не підлягали, він може подати свою заяву установі Договірної Сторони, до законодавства якої він чи померла особа підлягали востаннє.

Стаття 33

Подання заяв, зазначених у статті 32 цієї Угоди, визначається такими правилами:

а) заява супроводжується всіма необхідними супровідними документами та подається на бланках, встановлених:

і) або законодавством Договірної Сторони, на території якої проживає заявник, у випадку, зазначеному в пункті 1 статті 32;

ii) або законодавством Договірної Сторони, до законодавства якої він чи померла особа підлягали востаннє, у випадку, зазначеному в пункті 2 статті 32;

b) достовірність інформації, наданої заявником, підкріплюється офіційними документами, що додаються до бланка заяви, або підтверджується органами Договірної Сторони, на території якої він проживає;

c) заявник вказує, по можливості, або установу страхування на випадок інвалідності, похилого віку або смерті (пенсії), або установу Договірних Сторін, до законодавства якої він чи померла особа підлягають або підлягали, або роботодавця чи роботодавців, у яких він чи померла особа працюють чи працювали на території будь-якої Договірної Сторони, а також подає будь-які довідки про зайнятість, якими може володіти.

Стаття 34

Для отримання допомоги згідно з положеннями пункту 4 статті 22 Конвенції заявник подає довідку стосовно членів його сім'ї, які проживають на території Договірної Сторони, іншої, ніж та, на якій розташована установа, що виплачує допомогу. Ця довідка видається або установою, що має повноваження стосовно допомоги у зв'язку з хворобою, місця постійного проживання членів сім'ї, або будь-якою іншою установою, призначеною компетентним органом Договірної Сторони, на території якої проживають вищезгадані члени сім'ї. Положення пунктів 2 та 3 статті 25 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Стаття 35

При визначенні ступеня інвалідності установа Договірної Сторони враховує всю медичну та адміністративну інформацію, зібрану установами будь-якої Договірної Сторони. Однак кожна установа зберігає право на забезпечення обстеження заявника лікарем на власний вибір та за власний рахунок.

Стаття 36

1. Заяви розглядаються установою, до якої були подані або до якої були передані, залежно від обставин, як передбачено в статті 32 цієї Угоди. Ця установа відома під назвою "установа, що здійснює розгляд".

2. Установа, що здійснює розгляд, негайно сповіщає всі відповідні установи для того, щоб заяви могли розглядатися одночасно та невідкладно.

Стаття 37

1. При розгляді заяв установа, що здійснює розгляд, використовує бланк, в якому подано детальну інформацію та загальний обсяг періодів страхування, завершених відповідною особою або померлою особою згідно із законодавством усіх відповідних Договірних Сторін.

2. Передача цього бланка установі будь-якої Договірної Сторони замінює передачу супровідних документів.

Стаття 38

1. Установа, що здійснює розгляд, вносить у бланк, зазначений у пункті 1 статті 37 цієї Угоди, періоди страхування або проживання, завершені відповідно до її власного законодавства, а також повертає копію бланка установам, що здійснює страхування на випадок інвалідності, похилого віку та смерті (пенсії), кожної Договірної Сторони, дії законодавства якої підлягають або підлягали відповідна особа чи померла особа, додаючи будь-які довідки про зайнятість, що надаються заявником.

2. Якщо залучена лише будь-яка інша установа, така установа заповнює бланк, відправлений до неї згідно з положеннями попередніх пунктів, вказуючи періоди страхування або проживання, завершені відповідно до законодавства, яке вона застосовує. Вона визначає надання права відповідно до законодавства, враховуючи положення статті 28 Конвенції, а також зазначає на бланку теоретичні та фактичні суми допомоги, що обчислюється згідно з положеннями пунктів 2, 3, 4 або 5 статті 29 Конвенції, а також, за доцільності, суму будь-якої допомоги, яка може вимагатися, не застосовуючи положення статей 28 - 33 Конвенції, виключно для періодів, завершених відповідно до законодавства, яке така установа застосовує. Бланк, який повинен також містити інформацію стосовно процедури подання заяв, включаючи граничні строки, потім повертається до установи, що здійснює розгляд.

3. Якщо залучені дві або більше установи, кожна з них має заповнити поданий їй бланк відповідно до положень пункту 1 цієї статті, що визначає періоди страхування або постійного проживання, завершені за законодавством, яке застосовує, та повернути бланк до установи, яка здійснює розгляд. Ця установа надсилає заповнений бланк іншим залученим установам, кожна з яких визначає надання права згідно із законодавством, яке застосовує, відповідно до положень статті 28 Конвенції та зазначає у бланку теоретичні та фактичні суми будь-якої допомоги, обчисленої відповідно до положень пунктів 2, 3, 4 або 5 статті 29 Конвенції, а також, за доцільності, суму будь-якої допомоги, яка може вимагатися, без застосування положень статей 28 - 33 Конвенції, виключно для періодів, завершених згідно із законодавством, яке застосовує. Бланк, який може також містити інформацію стосовно процедури оскарження, включаючи часові обмеження, має повертатись до установи, яка здійснює розгляд.

4. Коли установа, яка здійснює розгляд, отримала всю інформацію, зазначену в пунктах 2 або 3 цієї статті, вона визначає надання права згідно із законодавством, яке застосовує, беручи до уваги положення статті 28 Конвенції, та обчислює теоретичні та фактичні суми допомоги, відповідно до положень пунктів 2, 3, 4 або 5 статті 29 Конвенції, а також, за доцільності, суму будь-якої допомоги, яка може вимагатися, без застосування положень статей 28 - 33 Конвенції, виключно для періодів завершених згідно із законодавством, яке застосовує.

5. Якщо установа, яка здійснює розгляд, після отримання інформації, зазначеної у пунктах 2 або 3 цієї статті, вважатиме за необхідне застосовувати положення пунктів 2 або 3 статті 31, пунктів 2, 4 або 5 статті 32, пункту 1 статті 34 Конвенції, вона повідомляє про це інші зацікавлені установи.

Стаття 39

1. Якщо установа, яка здійснює розгляд, вважає, що заявник має право на допомогу згідно із законодавством, яке вона застосовує, без шкоди для періодів страхування або постійного проживання, які завершені за законодавством іншої Договірної Сторони, дія якого поширювалася на відповідну особу або померлу особу, то має здійснити негайну виплату цієї допомоги на тимчасовій основі.

2. Кожна установа, яка відповідно до положень пункту 5 статті 29 Конвенції може безпосередньо обчислювати допомогу або часткову допомогу, яка належить заявнику, має виплатити йому таку допомогу негайно. Якщо установа інша, ніж установа, яка здійснює розгляд, виплачує допомогу безпосередньо заявнику, вона має негайно повідомити про це установу, яка здійснює розгляд, та утримуватися від заборгованості, беручи до уваги застосування положень пункту 7 цієї статті, на користь будь-якої установи, яка маже виплатити додаткову необхідну суму.

3. Коли установа, яка здійснює розгляд, виплачує допомогу згідно з пунктом 1 цієї статті, вона відраховує із суми цієї допомоги суму, виплачену будь-якою іншою установою відповідно до попереднього пункту, як тільки їй стане відомо про дану суму.

4. Якщо під час розгляду заяви установа інша, ніж установа, яка здійснює розгляд, вважає, що заявник має право на допомогу відповідно до законодавства, яке застосовує, без потреби враховувати періоди страхування або проживання, завершені відповідно до законодавства інших Договірних Сторін, дії якого підлягали відповідна особа чи померла особа, ця установа негайно повідомляє установу, що здійснює розгляд, яка негайно здійснює тимчасову виплату такої допомоги від імені першої установи без шкоди, однак, для положень пунктів 2 та 3 цієї статті.

5. Якщо від установи, яка здійснює розгляд, вимагається сплатити допомогу згідно з пунктами 1 та 4 цієї статті, вона сплачує лише допомогу за найвищою ставкою, однак без шкоди для положень пунктів 2 та 3 цієї статті.

6. Якщо установа, яка здійснює розгляд, не виплачує допомогу згідно з пунктами 1, 2 та 4 цієї статті, у випадках можливої затримки вона виплачує зацікавленій особі аванс, що підлягає відшкодуванню, визначений згідно з положеннями пунктів 1 - 4 статті 29 Конвенції.

7. Під час остаточного врегулювання вимоги стосовно отримання допомоги установа, яка здійснює розгляд, та інші установи, яких це стосується, узгоджують свої рахунки щодо будь-якої суми сплаченої тимчасової допомоги або авансових виплат, сплачених згідно з положеннями пунктів 1, 3, 4, 5 та 6 цієї статті. Суми, переплачені вищезазначеними установами, можуть бути утримані із суми допомоги, яку вони мають сплатити зацікавленій особі.

Стаття 40

1. У випадку, зазначеному в пункті 2 статті 34 Конвенції, установа, яка здійснює розгляд, підраховує остаточну суму додаткової виплати, яку кожна відповідна установа має сплатити, та відповідно повідомляє про це установам.

2. З метою застосування положень статті 34 Конвенції суми, виражені у різних національних валютах, конвертуються згідно з найвищим офіційним курсом обміну станом на перший день місяця, в який здійснюється остаточна виплата відповідної допомоги.

Стаття 41

З метою застосування положень пунктів 2 та 3 статті 33 Конвенції положення статей 38 та 40 цієї Угоди застосовуються *mutatis mudandis*.

Стаття 42

1. Кожна з відповідних установ повідомляє заявника про рішення, що стосується його заяви на отримання допомоги, як тільки таке рішення буде прийнято остаточно після консультації з установою, яка здійснює розгляд. Кожна установа також повідомляє установу, яка здійснює розгляд. У кожному рішенні зазначається, що воно стосується лише частини загальної допомоги, яка може бути призначена, а також містить інформацію про порядок подання оскарження, включаючи строки, встановлені відповідним законодавством.

2. Після завершення розгляду заяви на отримання допомоги установа, яка здійснює розгляд, надсилає заявникові копії всіх рішень, прийнятих відповідними установами.

Стаття 43

З метою сприяння розгляду заяв на отримання допомоги необхідно дотримуватися таких правил:

а) якщо на особу, на яку раніше поширювалася дія законодавства однієї чи більше Договірних Сторін, зараз поширюється дія законодавства іншої Договірної Сторони, компетентна установа останньої Сторони звертається до органу з питань зв'язків іншої Договірної Сторони або Сторін за необхідною інформацією, зокрема стосовно установ, з якими зацікавлена особа мала зв'язок, та її реєстраційних номерів, якщо такі є;

б) на прохання зацікавленої особи або установи, з якою вона мала зв'язок, відповідні установи починають, наскільки це можливо, відновлювати її досє у справі, починаючи з попереднього року до моменту досягнення нею пенсійного віку.

Адміністративний та медичний нагляд

Стаття 44

1. Якщо одержувач:

а) допомоги по інвалідності;

б) пенсії за віком, призначеної на підставі непрацездатності;

в) пенсії за віком, призначеної безробітній особі;

г) пенсії за віком, призначеної внаслідок виходу на пенсію з прибуткової діяльності;

е) допомоги у разі втрати годувальника, призначеної на підставі інвалідності або непрацездатності;

ф) допомоги, призначеної згідно з перевіркою майнового стану,

тимчасово або постійно проживає на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна держава, адміністративний та медичний нагляд здійснюється на вимогу компетентної установи установою місця його тимчасового або постійного проживання згідно з правилами, встановленими законодавством, що застосовується останньою установою. Проте компетентна установа може забезпечити проведення огляду одержувача лікарем на власний вибір та за власні кошти.

2. Якщо в результаті нагляду, передбаченого попереднім пунктом, виявилось, що особа, яка отримує допомогу, працює за наймом або має засоби до існування, які перевищують встановлені межі, установа місця його тимчасового або постійного проживання повідомляє про це компетентну установу, яка вимагала нагляду. У звіті міститься запитувана інформація та зазначається, зокрема, характер здійснюваної діяльності, сума заробітної плати або іншого доходу, отриманого бенефіціарієм протягом повного останнього кварталу, та стандартна заробітна плата, що сплачувалася у тій самій сфері працівнику професійної категорії, до якої належала відповідна особа, у сфері діяльності, якою вона займалася до отримання інвалідності, за певний період, встановлений компетентною установою. У разі необхідності надається також медичний висновок про стан здоров'я відповідної особи.

Стаття 45

Якщо після припинення допомоги, яку вона отримувала, особа повторно отримує право на допомогу, проживаючи на території Договірної Сторони іншої, ніж відповідна держава, відповідні установи обмінюються будь-якою інформацією, необхідною для надання права на продовження виплати допомоги.

Виплата пенсій (допомоги)

Стаття 46

1. Якщо компетентна установа Договірної Сторони не сплачує пенсію (допомогу) безпосередньо бенефіціарію, який постійно проживає на території іншої Договірної Сторони, така пенсія (допомога) сплачується - на вимогу компетентної установи - органом з питань зв'язків останньої Сторони або установою місця постійного проживання пенсіонера згідно з процедурою, встановленою у статтях 47 - 51 цієї Угоди. Якщо компетентна установа виплачує пенсію (допомогу) безпосередньо таким бенефіціаріям, вона повідомляє про це установу місця їх постійного проживання.

2. Положення угод, укладених раніше, що стосуються виплати пенсій (допомоги), які застосовуються у день, що передує дню набрання чинності цією Угодою, продовжують застосовуватись за умови, якщо перераховані у Додатку 5.

Стаття 47

Установа, на яку покладено відповідальність за виплату пенсії (допомоги), подає до органу з питань зв'язків Договірної Сторони, на території якої постійно проживає бенефіціарій, або до установи місця його постійного проживання - надалі - "організація, що здійснює платежі" - заяву в двох примірниках, в якій зазначається призначена пенсія (допомога); ця заява має надійти до вищезгаданої організації принаймні за двадцять днів до дати, з якої має сплачуватися пенсія (допомога).

Стаття 48

1. За десять днів до дати, з якої має сплачуватися пенсія (допомога), установа, на яку покладено відповідальність за її виплату, перераховує, у валюті Договірної Сторони, на території якої вона розташована, суму призначеної пенсії (допомоги) згідно із заявою, зазначеною у статті 47. Оплата здійснюється через національний або інший банк відповідної Договірної Сторони на рахунок, відкритий від імені національного банку або іншого банку Договірної Сторони, на території якої розташована організація, що здійснює платежі, за наказом останньої. Така виплата є виконанням зобов'язання. Установа, на яку покладено відповідальність за виплату, також повідомляє організацію, що здійснює платежі, про здійснення виплати.

2. Банк, до якого було переведено відповідну суму, видає кредит організації, що здійснює платежі, на еквівалентну суму у валюті Договірної Сторони, на території якої розташована організація.

3. Назви та адреси банків, зазначених у пункті 1 цієї статті, мають бути перелічені у Додатку 6.

Стаття 49

1. Призначена пенсія (допомога), як вказується у заяві, зазначеній у статті 47 цієї Угоди, сплачується бенефіціарію організацією, що здійснює платежі від імені компетентної установи згідно з процедурою, встановленою законодавством, відповідно до якого діє вищезгадана організація.

2. Сума, що сплачується бенефіціарію, конвертується у валюту Договірної Сторони, на території якої він постійно проживає, за курсом обміну, згідно з яким - відповідно до положень статті 48 цієї Угоди - вона була кредитована організації, що здійснює платежі.

3. Якщо організації, що здійснює платежі, або будь-якій іншій організації, яку вона може призначити, стає відомо про будь-який факт, що підтверджує припинення або скасування пенсії (допомоги), вона негайно припиняє виплати. Це також здійснюється, якщо бенефіціарій переїжджає на постійне проживання на територію Договірної Сторони, іншої, ніж та, де розташована організація, що здійснює платежі.

4. Організація, що здійснює платежі, повідомляє установу, на яку покладено відповідальність за виплату, про будь-яку причину несплати та дату події, що обґрунтовує такі дії.

Стаття 50

1. Виплати, зазначені у пункті 1 статті 49 цієї Угоди, перевіряються по закінченні кожного періоду виплат з метою визначення сум, фактично сплачених бенефіціаріям або їх законним чи призначеним представникам, а також сум, які не виплачені.

2. Загальна сума фактичних виплат, викладена цифрами та прописом у валюті Договірної Сторони, на території якої розташована установа, на яку покладено відповідальність за виплати, вказується згідно з виплатами, здійсненими організацією, що здійснює платежі, та закріплюється підписом представника вищезгаданої організації.

3. Організація, що здійснює платежі, підтверджує той факт, що вказані виплати здійснюються належним чином.

4. Різниця між сумами, сплаченими установою, на яку покладено відповідальність за їх виплату, вираженими у валюті Договірної Сторони, на території якої вона розташована, та вартістю виплат, вираженою у тій самій валюті, гарантом яких виступає організація, що здійснює платежі, вноситься поряд із наступними призначеними сумами, що мають бути сплачені вищезгаданою установою, на яку покладено відповідальність за їх виплату.

Стаття 51

Витрати, пов'язані з виплатою пенсії (допомоги), такі як поштові збори або комісія банку, можуть стягуватися з бенефіціарія організацією, що здійснює платежі згідно із законодавством, яке вона застосовує.

Стаття 52

Якщо одержувач пенсії (допомоги), що сплачується за законодавством однієї або більше Договірних Сторін, переїжджає на постійне проживання з території однієї Договірної Сторони на територію іншої, він повідомляє про це компетентну установу або установи, на які покладено відповідальність за виплату такої пенсії (допомоги), а також, якщо необхідно, організацію, яка здійснює платежі.

ГЛАВА 3 - Виробничі травми та професійні захворювання

Загальні положення

Застосування статті 38 Конвенції

Стаття 53

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої підпунктом (а) пункту 1 статті 38 Конвенції, працівник подає до установи місця постійного проживання довідку про те, що він має право на таку допомогу. Ця довідка видається компетентною установою на підставі інформації, наданої, якщо необхідно, роботодавцем. На додаток, якщо це передбачено законодавством відповідної держави, працівник подає до установи місця постійного проживання підтвердження повідомлення про його виробничу травму або професійне захворювання. Якщо він не надав ці документи, установа місця постійного проживання звертається за ними до компетентної установи та одночасно надає допомогу в натуральній формі, що надається у разі хвороби, якщо відповідний працівник має право на таку допомогу.
2. Довідка, зазначена у попередньому пункті, є чинною, доки установа місця постійного проживання не отримає повідомлення про її анулювання.
3. У випадку сезонних працівників довідка, зазначена у пункті 1 цієї статті, залишається чинною протягом очікуваної тривалості сезонної роботи, якщо тільки протягом цього часу компетентна установа не повідомить установу місця постійного проживання про її анулювання.
4. До будь-якої заяви на отримання допомоги в натуральній формі працівник подає супровідні документи, які, як правило, вимагаються для надання допомоги в натуральній формі згідно із законодавством Договірної Сторони, на території якої він постійно проживає.
5. У випадку госпіталізації установа місця постійного проживання особи повідомляє компетентну установу, як тільки цю інформацію буде отримано, про дату початку госпіталізації, її можливу тривалість та дату виписки.
6. Працівник повідомляє установу місця постійного проживання про будь-які зміни в обставинах, які могли б вплинути на отримання ним права на допомогу в натуральній формі, зокрема про припинення чи зміну місця роботи або професійної діяльності чи про будь-які зміни стосовно його постійного чи тимчасового проживання. Компетентна установа інформує про це установу місця постійного проживання, коли право працівника на допомогу припинено. Установа місця постійного проживання може у будь-який час вимагати від компетентної установи надання інформації стосовно права працівника на допомогу.
7. У випадку транскордонних працівників будь-які лікарські засоби, перев'язувальні матеріали, окуляри, найнеобхідніше обладнання, лабораторні аналізи та огляди надаються або здійснюються лише на території Договірної Сторони, на якій були призначені, та згідно з положеннями законодавства цієї Сторони.

Стаття 54

1. Для отримання грошової допомоги іншої, ніж пенсії, передбачені у підпункті (b) пункту 1 статті 38 Конвенції, працівник звертається до установи місця постійного проживання протягом трьох днів після втрати працездатності, а також надає довідку про те, що він припинив працювати, або, якщо цього вимагає законодавство, що застосовується компетентною установою або установою місця постійного проживання, довідку про непрацездатність, видану лікарем, що його відвідав. Він також подає будь-які інші документи, які вимагаються законодавством відповідної держави відповідно до виду допомоги, на отримання якої він претендує.

2. Якщо лікарі в країні постійного проживання не видають довідки про непрацездатність, працівник звертається безпосередньо до установи місця постійного проживання протягом терміну, встановленого законодавством, яке вона застосовує. Ця установа негайно вимагає медичного підтвердження непрацездатності та видає довідку, зазначену в попередньому пункті.

3. Установа місця постійного проживання негайно передає до компетентної установи документи, зазначені у попередніх пунктах цієї статті, в яких також зазначається можлива тривалість непрацездатності.

4. Установа місця постійного проживання якнайшвидше проводить медичний огляд працівника, робить необхідні адміністративні запиту стосовно його справи, начебто даний працівник був застрахований цією установою, та невідкладно повідомляє компетентну установу про результати. Компетентна установа може, якщо цього бажає, забезпечити обстеження відповідного працівника лікарем на її власний вибір та за її власні кошти. Якщо ця установа приймає рішення відмовити у допомозі на підставі того, що працівник не дотримується правил стосовно розгляду цієї справи, вона повідомляє його про своє рішення та надсилає копію рішення установі місця постійного проживання працівника.

5. Про завершення терміну непрацездатності установа місця постійного проживання негайно повідомляє працівнику, а також інформує про це компетентну установу. Коли остання самостійно приймає рішення стосовно того, що працівник знову є працездатним, вона повідомляє його про своє рішення та надсилає копію цього рішення установі місця постійного проживання.

6. Коли щодо цієї самої справи установою місця постійного проживання та компетентною установою встановлено дві різні дати закінчення терміну непрацездатності, застосовується дата, визначена компетентною установою.

7. Якщо працівник відновлює роботу, він повідомляє про це компетентну установу, якщо цього вимагає законодавство, що застосовується цією установою.

8. Компетентна установа сплачує грошову допомогу, користуючись будь-якими необхідними засобами, наприклад міжнародним грошовим переказом, та інформує установу місця постійного проживання про здійснення таких виплат. Якщо допомога виплачується установою місця постійного проживання від імені компетентної установи, остання інформує працівника про його право у спосіб, передбачений законодавством, яке застосовується, а також повідомляє його про установу, на яку покладено відповідальність за виплату допомоги. Вона також інформує установу місця постійного проживання про суму сплаченої допомоги, дати виплат та максимальний термін, протягом якого ця допомога сплачується згідно із законодавством відповідної держави. Сума допомоги, сплаченої установою місця постійного проживання, конвертується за найвищим офіційним курсом обміну на перший день місяця, в який виплачується ця допомога.

Застосування статті 40 Конвенції

Стаття 55

1. Для отримання допомоги в натуральній формі працівник, зазначений у підпункті (а) (i) пункту 1 або підпункті (а) пункту 2 статті 15 Конвенції, подає до установи місця тимчасового проживання довідку, зазначену в пункті 1 статті 12 цієї Угоди. Якщо він подав таку довідку, вважається, що він задовольнив умови для отримання права на допомогу в натуральній формі.

2. Для отримання допомоги в натуральній формі працівник, зазначений у підпункті (b) (i) пункту 1 статті 15 Конвенції, який працює за наймом на території будь-якої з Договірних Сторін, іншої, ніж відповідна держава, якнайшвидше подає до установи місця тимчасового проживання заяву, видану роботодавцем або його представником протягом двох попередніх календарних місяців. У цій заяві вказуються дата, з якої він почав працювати у даного роботодавця, а також назва та адреса компетентної установи. Якщо він подав вищезгадану заяву, вважається, що він задовольнив умови для отримання права на допомогу в натуральній формі. Якщо він не має змоги звернутися до установи місця тимчасового проживання до початку лікування, він все одно отримує таке лікування після пред'явлення вищезгаданої заяви, начебто він застрахований цією установою.

3. Установа місця тимчасового проживання негайно звертається до компетентної установи з метою з'ясувати, чи задовольняє працівник, зазначений у пункті 1 або 2 цієї статті залежно від обставин, умови для отримання права на допомогу в натуральній формі. Установа місця тимчасового проживання надає вищезгадану допомогу, доки не отримає відповідь компетентної установи, але не довше тридцяти днів.

4. Компетентна установа надає відповідь установі місця тимчасового проживання протягом десяти днів після отримання її запиту. Якщо відповідь є позитивною, компетентна установа зазначає максимальний термін, якщо він є, протягом якого допомога в натуральній формі може надаватися за законодавством, що застосовується, установа місця тимчасового проживання продовжує надавати вищезгадану допомогу.

5. Замість довідки або заяви, зазначеної відповідно в пунктах 1 та 2 цієї статті, працівник може подати до установи місця тимчасового проживання довідку, зазначену в пункті 1 статті 56 цієї Угоди. У такому випадку положення попередніх пунктів цієї статті не застосовуються.

6. Положення пункту 5 статті 53 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Стаття 56

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої у підпункті (а) (i) пункту 1 статті 40 Конвенції, крім випадків, коли припущення у пунктах 1 та 2 статті 55 цієї Угоди є діючим, працівник подає до установи місця тимчасового проживання довідку про те, що має право на таку допомогу. В цій довідці, виданій компетентною установою на вимогу працівника до того, як він залишив територію Договірної Сторони, де постійно проживав, зазначається максимальний термін, якщо він є, протягом якого може надаватися допомога в натуральній формі за законодавством відповідної держави. Якщо працівник не подав таку довідку, установа місця тимчасового проживання звертається за нею до компетентної установи.

2. Положення пункту 5 статті 53 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Стаття 57

1. Для отримання допомоги в натуральній формі, передбаченої у підпункті (b) пункту 1 статті 40 Конвенції, працівник подає до установи місця постійного проживання довідку, якою дозволяється продовжувати отримувати таку допомогу. В цій довідці, виданій компетентною установою, вказується максимальний період, якщо він є, протягом якого така допомога може надалі сплачуватися згідно із законодавством відповідної держави. Компетентна установа надсилає копію довідки органу, призначеному компетентною установою Договірної Сторони, на територію якої повернувся або переїхав на постійне проживання працівник, якого це стосується. Довідка може бути видана після від'їзду працівника на його вимогу, якщо - через незалежні від нього обставини - неможливо було зробити це раніше.

2. Положення пункту 5 статті 53 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

3. Положення попередніх пунктів цієї статті застосовуються *mutatis mutandis* у випадку, на який поширюється положення підпункту (c) пункту 1 статті 40 Конвенції.

Стаття 58

1. Для отримання грошової допомоги іншої, ніж пенсії, передбачені у підпункті (a) (ii) пункту 1 статті 40 Конвенції, працівник звертається до установи місця тимчасового проживання протягом трьох днів після втрати працездатності, а також подає довідку про непрацездатність, видану лікарем, який його відвідав, якщо цього вимагає законодавство, що застосовується компетентною установою або установою місця його тимчасового проживання. Він має також вказати свою адресу в країні тимчасового проживання та назву й адресу компетентної установи.

2. Якщо лікарі в країні тимчасового проживання не видають довідки про непрацездатність, положення пункту 2 статті 54 цієї Угоди застосовується *mutatis mutandis*.

3. Установа місця тимчасового проживання негайно передає компетентній установі документи, зазначені у попередніх пунктах цієї статті, в яких зазначається, зокрема, можлива тривалість непрацездатності.

4. Працівники інші, ніж ті, що зазначаються у підпункті (a) (i) пункту 1 або підпункті (a) пункту 2 статті 15 Конвенції, стан здоров'я яких у результаті медичного огляду визнано таким, що не перешкоджає їм повернутися на територію Договірної Сторони, на якій вони постійно проживали, негайно повідомляють про це установу місця тимчасового проживання, яка також надсилає до компетентної установи копію повідомлення.

5. Додатково положення пунктів 4-8 статті 54 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Застосування статей 38-40 Конвенції

Стаття 59

1. Якщо виробнича травма або професійне захворювання мали місце на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна держава, про це має бути повідомлено згідно з положеннями законодавства відповідної держави без шкоди для будь-яких чинних правових положень на території Договірної Сторони, де мали місце травма або захворювання, застосування яких є обов'язковим у цьому випадку. Це повідомлення надсилається компетентній установі, а якщо необхідно, копія надсилається також установі місця постійного проживання працівника.

2. Установа Договірної Сторони, на території якої мали місце виробнича травма або професійне захворювання, надсилає компетентній установі у двох примірниках медичні довідки, видані на цій території, та на вимогу останньої - всю інформацію, яка стосується цієї справи.

3. Довідка, в якій зазначається, що особа, яка постраждала від виробничої травми або професійного захворювання, повністю одужала або що стан її здоров'я стабілізувався, має, якщо необхідно, містити детальний опис стану її здоров'я, а також інформацію про остаточні наслідки виробничої травми або професійного захворювання. Будь-які витрати, що були здійснені, покладаються на установу місця постійного або тимчасового проживання залежно від обставин за курсом, який застосовується цією установою, та за рахунок компетентної установи.

4. Компетентна установа інформує установу місця постійного або тимчасового проживання залежно від обставин про дату одужання працівника або стабілізацію стану його здоров'я, а також, якщо необхідно, про будь-яке рішення стосовно призначення йому пенсії.

Стаття 60

1. Якщо у випадку, на який поширюється дія пункту 1 статті 38 або пункту 1 статті 40 Конвенції, відповідна установа ставить під сумнів застосування законодавства стосовно виробничих травм або професійних захворювань, вона негайно інформує про це установу місця постійного або тимчасового проживання, яка надавала допомогу в натуральній формі. Ця допомога розглядається як така, що стосується захворювання, та продовжує надаватися, якщо відповідний працівник має на неї право.

2. Коли остаточне рішення з даного питання прийнято, відповідна установа негайно повідомляє про це установу місця постійного або тимчасового проживання, яка надавала допомогу в натуральній формі. Якщо справа не стосується виробничої травми або професійного захворювання, ця установа продовжує надавати допомогу в натуральній формі, як у випадку захворювання, якщо відповідний працівник має право на таку допомогу. Якщо це нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, будь-яка допомога, яку отримував працівник як допомогу в разі хвороби, розглядається як така, що стосується виробничої травми або професійного захворювання.

Застосування пункту 4 статті 43 Конвенції

Стаття 61

1. Для здійснення оцінки ступеня непрацездатності з метою пункту 4 статті 43 Конвенції, працівник надає до компетентної установи Договірної Сторони, законодавство якої на нього поширювалося на момент виробничої травми або професійного захворювання, повну інформацію стосовно будь-яких попередніх виробничих травм або професійних захворювань, які він переніс, підлягаючи законодавству будь-якої іншої Договірної Сторони, незалежно від ступеня непрацездатності, спричиненої попередніми виробничими травмами або професійними захворюваннями.

2. Компетентна установа може звернутися до будь-якої іншої установи, уповноваженої з цих питань раніше, за будь-якою інформацією, яку вона вважає необхідною.

Застосування пункту 2 статті 44 Конвенції

Стаття 62

Для застосування положень пункту 2 статті 44 Конвенції установа будь-якої Договірної Сторони, від якої вимагалася надання допомоги, може у разі необхідності звернутися до установи будь-якої іншої Договірної Сторони за інформацією стосовно періоду, протягом якого останньою установою вже надавалася допомога за той самий випадок виробничої травми або професійного захворювання.

Застосування пункту 3 статті 45 Конвенції

Стаття 63

Для отримання допомоги згідно з положеннями пункту 3 статті 45 Конвенції працівник подає до компетентної установи довідку про членів його сім'ї, які постійно проживають на території Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна держава. Ця довідка видається або установою місця постійного проживання цих членів сім'ї, уповноваженою щодо питань допомоги у разі хвороби, або будь-якою іншою установою, призначеною компетентним органом Договірної Сторони, на території якої ці члени сім'ї постійно проживають. Додатково положення пунктів 2 та 3 статті 25 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

Застосування статті 46 Конвенції

Стаття 64

1. У випадку, на який поширюється дія пункту 1 статті 46 Конвенції, повідомлення про професійне захворювання надсилається або до установи, уповноваженої з питань допомоги у разі професійного захворювання, Договірної Сторони, за законодавством якої працівник востаннє здійснював діяльність, здатну спричинити відповідне захворювання, або до установи місця постійного проживання, яка передає таке повідомлення до першої установи, згаданої вище.

2. Якщо установа, яка отримала повідомлення, вважає, що діяльність, здатна спричинити відповідне захворювання, здійснювалася останньою згідно із законодавством іншої Договірної Сторони, вона передає повідомлення та супровідні документи до відповідної установи цієї Сторони та інформує про це зацікавлену особу.

3. Якщо установа Договірної Сторони, за законодавством якої працівник востаннє здійснював діяльність, здатну спричинити це захворювання, з'ясовує, що він або його спадкоємці не задовольняють умови цього законодавства, беручи до уваги положення пунктів 2, 3 та 4 статті 46 Конвенції, відповідна установа:

а) негайно надсилає до установи Договірної Сторони, за законодавством якої працівник раніше здійснював діяльність, здатну спричинити відповідне захворювання, повідомлення та всі супровідні документи, враховуючи результати та дані медичних оглядів, проведених попередньою установою, а також копію рішення, зазначеного у наступному підпункті;

б) водночас інформує зацікавлену особу про своє рішення, зазначаючи підстави, внаслідок яких у допомозі було відмовлено, порядок та строки подання оскарження, а також дату, коли документи щодо справи були передані до установи, зазначеної у попередньому підпункті.

4. У разі необхідності справа передається назад згідно із тією самою процедурою до відповідної установи Договірної Сторони, за законодавством якої працівник вперше здійснював діяльність, здатну спричинити відповідне захворювання.

Стаття 65

1. Якщо установа однієї з Договірних Сторін, за законодавством якої працівник здійснював діяльність, здатну спричинити відповідне захворювання, оскаржує заперечення заяви, дана установа інформує про це установу, якій було передано повідомлення, якщо це було зроблено згідно з процедурою, встановленою у пункті 3 статті 64 цієї Угоди, а також згодом інформує її про остаточно прийняте рішення.

2. Коли право на допомогу закріплено у законодавстві, що застосовується установою, якій було передано повідомлення згідно з процедурою, встановленою у пункті 3 статті 64 Конвенції, враховуючи положення пунктів 2, 3 та 4 статті 46 Конвенції, ця установа здійснює авансові виплати зацікавленій особі; суми їх визначаються після консультацій з установою, рішення якої оскаржується. Якщо після оскарження останню установу зобов'язують надавати допомогу, вона відшкодовує попередній установі кошти, сплачені авансом, виводячи еквівалентну суму з допомоги, що має сплачуватися відповідній особі.

Застосування статті 47 Конвенції

Стаття 66

У випадку, зазначеному у статті 47 Конвенції, працівник надає установі Договірної Сторони, від якої вимагає допомогу, повну інформацію про будь-яку допомогу, отриману ним раніше у зв'язку з відповідним професійним захворюванням, та про будь-які види діяльності, якими він займався після призначення цієї допомоги. Дана установа може вимагати таку інформацію, якщо вважає це необхідним, від будь-якої установи, уповноваженої із зазначених питань раніше.

Подання та перевірка заяв на отримання пенсії (допомоги)

Стаття 67

1. Якщо працівник або його спадкоємці, які постійно проживають на території однієї з Договірних Сторін, вимагають отримання пенсії або допомоги як надбавки до пенсії, призначеної згідно із законодавством іншої Договірної Сторони, заява подається або до компетентної установи, або до установи місця постійного проживання, яка передає її компетентній установі. Заява має відповідати таким правилам:

а) вона має супроводжуватися необхідними супровідними документами та надаватися на бланках, визначених законодавством відповідної держави;

б) достовірність інформації, наданої заявником, має бути підкріплена офіційними документами, що додаються до бланка заяви, або підтверджена компетентними органами Договірної Сторони, на території якої він постійно проживає.

2. Компетентна установа передає своє рішення безпосередньо заявнику або через орган з питань зв'язків відповідної держави; вона також надсилає копію рішення органу з питань зв'язків Договірної Сторони, на території якої постійно проживає заявник.

Адміністративний та медичний нагляд

Стаття 68

Якщо одержувач пенсії тимчасово або постійно проживає на території будь-якої Договірної Сторони, іншої, ніж відповідна держава, адміністративний та медичний нагляд, а також медичні огляди, необхідні для перегляду його пенсії, здійснюються на прохання компетентної установи установою місця тимчасового або постійного проживання згідно з правилами, встановленими законодавством, що застосовується останньою установою. Однак компетентна установа може забезпечити обстеження заявника лікарем на її власний вибір та за її кошти.

Виплата пенсій (допомоги)

Стаття 69

Пенсії (допомога), що мають сплачуватися установою будь-якої Договірної Сторони заявнику, який постійно проживає на території іншої Договірної Сторони, сплачуються відповідно до положень статей 46 - 51 цієї Угоди.

ГЛАВА 4 - Допомога у разі смерті

Застосування статей 49 та 50 Конвенції

Стаття 70

Якщо особа, яка проживає на території однієї Договірної Сторони, вимагає здійснення виплат у разі смерті за законодавством іншої Договірної Сторони, вона подає заяву або компетентній установі, або установі місця постійного проживання разом із супровідними документами, що вимагаються згідно із законодавством, яке застосовується компетентною установою. Достовірність інформації, наданої заявником, підкріплюється офіційними документами, що додаються до бланка заяви, або підтверджується компетентними органами Договірної Сторони, на території якої він постійно проживає.

Стаття 71

1. Для отримання допомоги згідно з положеннями статті 49 Конвенції зацікавлена особа надає компетентній установі довідку, яка встановлює періоди страхування або постійного проживання, завершені особою, стосовно якої сплачується допомога у разі смерті за законодавством Договірної Сторони, яке поширювалося на неї востаннє.

2. Довідка, зазначена у попередньому пункті, видається на вимогу зацікавленої особи установою, уповноваженою з питань допомоги у разі захворювань або пенсій залежно від обставин, Договірної Сторони, законодавство якої востаннє поширювалося на особу, стосовно якої сплачується допомога у разі смерті. Якщо зацікавлена особа не надала таку довідку, компетентна установа звертається за нею до останньої установи.

3. Якщо необхідно врахувати періоди страхування або постійного проживання, завершені раніше згідно із законодавством будь-якої іншої Договірної Сторони, з метою задоволення умов, встановлених законодавством відповідної держави, положення попередніх пунктів цієї статті застосовуються *mutatis mutandis*.

ГЛАВА 5 - Безробіття

Застосування статті 51 Конвенції

Стаття 72

1. Для отримання допомоги згідно з положеннями пунктів 1 або 2 статті 51 Конвенції зацікавлена особа надає компетентній установі довідку, яка встановлює періоди страхування, зайнятості або іншої професійної діяльності, завершені за законодавством Договірної Сторони, яке поширювалося на неї раніше, а також будь-яку додаткову інформацію, яка вимагається законодавством, що застосовується цією установою.

2. Довідка, зазначена у попередньому пункті, видається на вимогу зацікавленої особи або установою, уповноваженою з питань допомоги по безробіттю, Договірної Сторони, законодавство якої поширювалося на неї раніше, або іншою установою, призначеною компетентним органом цієї Сторони. Якщо зацікавлена особа не надала таку довідку, компетентна установа звертається за нею до однієї з цих установ, якщо установа, уповноважена з питань допомоги у разі захворювань, не може надіслати копію довідки, передбаченої у пункті 1 статті 16 цієї Угоди.

3. Якщо необхідно врахувати періоди страхування, зайнятості або іншої професійної діяльності, завершені раніше згідно із законодавством будь-якої іншої Договірної Сторони, з метою задоволення умов, встановлених законодавством відповідної держави, положення попередніх пунктів цієї статті застосовуються *mutatis mutandis*.

Застосування статті 52 Конвенції

Стаття 73

1. Для отримання допомоги згідно з положеннями статті 52 Конвенції зацікавлена особа надає установі свого нового місця постійного проживання довідку про те, що вона задовольняє умовам, встановленим законодавством відповідної держави, для отримання права на допомогу стосовно завершення періодів страхування, зайнятості, професійної діяльності або постійного проживання, а також будь-яку додаткову інформацію, яка вимагається законодавством, що застосовується цією установою.

2. Довідка, зазначена у попередньому пункті, видається компетентною установою на вимогу зацікавленої особи до того, як вона змінить місце свого постійного проживання. Ця установа надсилає її копію установі, призначеній компетентним органом Договірної Сторони, на територію якої зацікавлена особа переїжджає на постійне проживання. Якщо зацікавлена особа не надала таку довідку або установа нового місця постійного проживання не отримала копію, ця установа звертається за нею до компетентної установи.

Застосування статті 53 Конвенції

Стаття 74

1. У випадках, на які поширюються положення підпунктів (a) (ii) та (b) (ii) пункту 1 статті 53 Конвенції, установа місця постійного проживання розглядається як компетентна установа для застосування положень статті 72 цієї Угоди.

2. У випадках, на які поширюється положення підпункту (b) (iii) пункту 1 статті 53 Конвенції, положення статті 73 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

3. Для застосування положень пункту 2 статті 53 Конвенції, установа місця постійного проживання звертається до компетентної установи за будь-якою необхідною інформацією стосовно прав зацікавленої особи щодо такої установи.

Застосування статті 54 Конвенції

Стаття 75

Для застосування положень статті 54 Конвенції компетентна установа, за доцільності, вказує у довідці, зазначеній у пункті 1 статті 73 цієї Угоди, період, протягом якого вона вже виплачувала допомогу, оскільки право на таку допомогу було встановлено останнім.

Застосування статті 55 Конвенції

Стаття 76

Для обчислення допомоги, що має виплачуватися установою, зазначеною у пункті 1 статті 55 Конвенції, у випадках, якщо місце роботи відповідної особи не було останнім протягом принаймні чотирьох тижнів на території Договірної Сторони, на якій розташована дана установа, особа повідомляє її стосовно характеру свого останнього місця роботи протягом принаймні чотирьох тижнів на території іншої Договірної Сторони, а також вказує, в якій сфері економіки вона працювала. Якщо працівник не зробив таке повідомлення, відповідна установа звертається за ним або до установи, уповноваженої з питань допомоги по безробіттю цієї Сторони, або до іншої установи, призначеної компетентним органом даної Сторони.

Стаття 77

Для отримання допомоги згідно з положеннями пункту 2 статті 55 Конвенції зацікавлена особа надає компетентній установі довідку про членів своєї сім'ї, які постійно проживають на території Договірної Сторони іншої, ніж відповідна держава. Ця довідка видається або установою місця постійного проживання таких членів сім'ї, уповноваженою з питань допомоги у разі захворювань, або будь-якою іншою установою, призначеною компетентним органом Договірної Сторони, на території якої ці члени сім'ї постійно проживають. Додатково положення пунктів 2 та 3 статті 25 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

ГЛАВА 6 - Допомога сім'ям

Застосування статті 57 Конвенції

Стаття 78

1. Для отримання допомоги згідно з положеннями статті 57 Конвенції зацікавлена особа надає компетентній установі довідку, яка встановлює періоди зайнятості, іншої професійної діяльності або постійного проживання, завершені за законодавством Договірної Сторони, яке поширювалося на неї раніше, а також будь-яку додаткову інформацію, яка вимагається за законодавством, що застосовується цією установою.

2. Довідка, зазначена у попередньому пункті, видається на вимогу зацікавленої особи або установою, уповноваженою з питань допомоги сім'ям, Договірної Сторони, законодавство якої раніше на неї поширювалося, або будь-якою іншою установою, призначеною компетентним органом цієї Сторони. Якщо зацікавлена особа не надала таку довідку, компетентна установа звертається за нею до однієї з цих установ, якщо установа, уповноважена з питань допомоги у разі захворювань, не може надіслати копію довідки, передбаченої у пункті 1 статті 16 цієї Угоди.

3. Якщо необхідно врахувати періоди зайнятості, іншої професійної діяльності або постійного проживання, завершені раніше за законодавством будь-якої іншої Договірної Сторони, з метою задоволення умов, встановлених законодавством відповідної держави, положення попередніх пунктів цієї статті застосовуються *mutatis mutandis*.

Застосування статей 59 та 60 Конвенції

Стаття 79

1. Для отримання допомоги згідно з положеннями статті 59 Конвенції зацікавлена особа звертається до компетентної установи, якщо необхідно - через свого роботодавця.

2. Коли має застосовуватися пункт 3 статті 59 Конвенції, компетентна установа з метою здійснення порівняння, передбаченого у пункті 4 цієї статті, отримує інформацію через компетентний орган, перед яким вона несе відповідальність, стосовно суми допомоги сім'ям, що виплачується за законодавством Договірної Сторони, на території якої постійно проживають або виховуються діти. Цей орган по закінченні кожного кварталу звертається за такою інформацією до компетентного органу відповідної Договірної Сторони. Ця інформація ґрунтується на законодавстві, що застосовується на 15-й день останнього місяця останнього кварталу, що розглядається, а також є чинною підставою для виплати допомоги сім'ям у наступному кварталі.

3. На підтвердження своєї заяви зацікавлена особа надає довідку про свій сімейний стан, видану компетентними реєстраційними органами Договірної Сторони, на території якої постійно проживають або виховуються її діти, якщо така довідка, як правило, видається вищезгаданими органами; якщо ні, - установою, призначеною компетентним органом цієї Договірної Сторони. Зазначена довідка поновлюється щорічно.

4. Зацікавлена особа також за доцільності та на вимогу компетентної установи надає інформацію, що засвідчує особу, сім'ї якої має сплачуватися допомога на території Договірної Сторони, на якій постійно проживають або виховуються її діти.

5. Зацікавлена особа інформує компетентну установу, якщо необхідно - через свого роботодавця, про будь-які зміни в обставинах стосовно її дітей, які могли б вплинути на їхнє право на допомогу сім'ям, зокрема про зміну місця постійного проживання та кількості дітей, на яких сплачується допомога.

6. Положення пунктів 1, 3 та 5 цієї статті застосовуються у випадку, зазначеному в пункті 5 статті 59 Конвенції.

Стаття 80

1. Якщо зацікавлена особа працювала, здійснювала іншу професійну діяльність або проживала протягом будь-якого календарного місяця або кварталу на території двох Договірних Сторін, допомога сім'ям, яку вона може вимагати за законодавством кожної з цих Сторін, відповідає розміру щоденних виплат, що виплачуються за відповідним законодавством. Якщо одне чи інше з цих законодавств передбачає виплату щомісячних або щоквартальних виплат, одна двадцять шоста частина загальної суми місячної виплати або одна сімдесят восьма частина загальної суми квартальної виплати виплачується за кожний день зайнятості, іншої професійної діяльності або постійного проживання, завершений на території відповідної Договірної Сторони, та за кожний день, прирівняний до них за законодавством цієї Сторони.

2. Якщо установа однієї Договірної Сторони сплатила допомогу сім'ї за місяць або частину місяця, а ця допомога мала бути сплачена установою іншої Договірної Сторони, суми неправильних виплат допомоги розподіляються між цими двома установами.

Застосування статті 61 Конвенції

Стаття 81

1. Для отримання допомоги сім'ям на території Договірної Сторони, на якій постійно проживають, члени цієї сім'ї, зазначені у пункті 1 статті 61 Конвенції, реєструються в установі місця їхнього постійного проживання, надаючи супровідні документи, які, як правило, вимагаються для призначення допомоги сім'ям за законодавством, що застосовується цією установою, а також довідку, яка підтверджує, що відповідна особа задовольняє вимогам щодо отримання права на допомогу. Ця довідка містить наступну інформацію:

а) якщо законодавство відповідної держави не надає права на отримання допомоги, що зумовлюється будь-яким видом зайнятості або іншої професійної діяльності, у довідці зазначається, що на відповідну особу поширюється дія законодавства цієї держави;

б) якщо законодавство відповідної держави надає право на допомогу, що зумовлюється завершенням встановленого періоду зайнятості або іншої професійної діяльності, у довідці зазначається, що цю умову задоволено;

в) якщо законодавство відповідної держави передбачає, що тривалість права на отримання допомоги відповідає тривалості періодів зайнятості або іншої професійної діяльності, у довідці зазначається тривалість зайнятості або іншої професійної діяльності, завершені протягом періоду, що розглядається.

Ця довідка видається компетентною установою на вимогу зацікавленої особи, як тільки вона задовольнить встановлені умови. Якщо члени сім'ї не надали таку довідку, установа місця їхнього постійного проживання звертається за нею до компетентної установи.

2. У випадку, згаданому в підпунктах (а) та (б) попереднього пункту, зазначена довідка залишається чинною, доки установа місця постійного проживання не повідомить про її анулювання. Однак у випадку, згаданому у підпункті (в), довідка залишається чинною протягом лише трьох місяців з дати її видачі, а також поновлюється *ex officio* компетентною установою кожні три місяці.

3. Якщо зацікавлена особа є сезонним працівником, довідка, зазначена у пункті 1 цієї статті, залишається чинною протягом усієї очікуваної тривалості сезонної роботи, доки компетентна установа не повідомить про її анулювання установу місця постійного проживання.

4. Якщо законодавство Договірної Сторони, на території якої постійно проживають члени сім'ї, передбачає щомісячну або щоквартальну виплату допомоги, а законодавство відповідної держави передбачає, що тривалість права на допомогу відповідає тривалості періодів зайнятості або іншої професійної діяльності, завершених у цій державі, допомога надається за період, що відповідає співвідношенню цього періоду та загального часу, встановленого законодавством країни постійного проживання членів сім'ї.

5. Якщо законодавство Договірної Сторони, на території якої постійно проживають члени сім'ї, передбачає виплату допомоги за дні, що відповідають кількості завершених днів зайнятості або іншої професійної діяльності, а законодавство відповідної держави передбачає, що право надається за період в один місяць або квартал, допомога сплачується щомісячно або щоквартально.

6. У випадках, на які поширюються положення пунктів 4 та 5 цієї статті, якщо періоди зайнятості або іншої професійної діяльності, завершені за законодавством відповідної держави, виражаються в одиницях інших, ніж ті, що використовуються для підрахунку допомоги за законодавством Договірної Сторони, на території якої постійно проживають члени сім'ї, вони конвертуються, як передбачено у пункті 3 статті 15 цієї Угоди.

7. Компетентна установа негайно інформує установу місця постійного проживання членів сім'ї про дату, коли стосовно зацікавленої особи припиняється дія права на допомогу або коли вона переїжджає на постійне проживання з території однієї Договірної Сторони на територію іншої. Установа місця постійного проживання членів сім'ї може у будь-який час звернутися до компетентної установи за будь-якою необхідною інформацією стосовно права зацікавленої особи на допомогу.

8. Члени сім'ї інформують установу місця їхнього постійного проживання про будь-які зміни обставин, які могли б вплинути на їхнє право на допомогу, зокрема про зміну місця їх постійного проживання.

Стаття 82

Якщо члени сім'ї переїжджають на постійне проживання з території однієї Договірної Сторони на територію іншої протягом календарного місяця або кварталу, допомога сім'ям, виплачена їм за законодавством кожної з цих Сторін, відповідає сумі добових виплат, що виплачуються за законодавствами відповідних Сторін. Якщо будь-яке з цих законодавств передбачає виплату допомоги, щомісячної або щоквартальної, допомога сплачується пропорційно тривалості постійного проживання на території відповідної Сторони протягом відповідного місяця або кварталу.

Застосування статті 62 Конвенції

Стаття 83

1. Для отримання допомоги сім'ям на території Договірної Сторони, в якій вони постійно проживають, члени сім'ї, зазначені у статті 62 Конвенції, надають установі місця їхнього постійного проживання довідку, в якій вказується, що зацікавлена особа отримує допомогу по безробіттю за законодавством іншої Договірної Сторони, а також могла б мати право на допомогу сім'ям, якщо б проживала разом із членами своєї сім'ї на території відповідної держави. Довідка видається або установою, уповноваженою з питань допомоги по безробіттю в останній державі, або будь-якою іншою установою, призначеною компетентним органом цієї держави. Якщо члени сім'ї не надали таку довідку, установа місця їхнього постійного проживання звертається за нею до компетентної установи.

2. Положення статей 81 та 82 цієї Угоди застосовуються *mutatis mutandis*.

РОЗДІЛ VI - Інші положення

Стаття 84

Установа місця постійного проживання особи, що отримала допомогу, яка не повинна бути виплачена, або установа, призначена компетентним органом Договірної Сторони, на території якої ця особа постійно проживає, співпрацюють з установою будь-якої іншої Договірної Сторони, яка виплатила таку допомогу у випадку, якщо остання установа вимагає відшкодування від відповідної особи.

Стаття 85

1. Якщо під час оцінки або перегляду (пенсій) допомоги по інвалідності, за віком або у разі смерті згідно з положеннями глави 2 розділу III Конвенції установа Договірної Сторони виплатила бенефіціарію суму, більшу за ту, на яку він має право, вона може вимагати від установи будь-якої іншої Договірної Сторони, на яку покладено відповідальність за виплату відповідної допомоги цій особі, утримати переплачену суму з відсотків, що виплачуються цій особі. Остання установа передає утриману суму установі-кредитору. Якщо неможливо отримати відшкодування у такий спосіб, застосовуються положення наступного пункту.

2. Якщо установа Договірної Сторони виплатила бенефіціарію суму, більшу за ту, на яку він має право, ця установа може за умов та в межах, дозволених законодавством, яке застосовує, вимагати від установи будь-якої іншої Договірної Сторони, на яку покладено відповідальність за виплату допомоги цій особі, утримати переплачену суму з виплат, які їй надаються. Остання установа утримує цю суму в розмірі, дозволеному законодавством, яке застосовує, начебто переплата була зроблена нею, а також передає утриману суму установі-кредитору.

3. Якщо установа Договірної Сторони здійснила авансову виплату допомоги за період, протягом якого бенефіціарій мав право на відповідну допомогу за законодавством іншої Договірної Сторони, вона може вимагати від установи іншої Договірної Сторони утримати суму авансу з виплат, які мають бути виплачені бенефіціарію за цей самий період. Остання установа утримує відповідну суму та передає її установі-кредитору.

Стаття 86

Якщо особа отримала соціальну допомогу на території Договірної Сторони протягом періоду, коли мала право на отримання допомоги за законодавством іншої Договірної Сторони, орган, який надавав соціальну допомогу, може, якщо має право відшкодовувати такі виплати з допомоги, яка має бути сплачена зацікавленій особі, вимагати від установи будь-якої іншої Договірної Сторони, на яку покладено відповідальність за виплату допомоги такій особі, утримати суму соціальної допомоги, наданої протягом цього періоду, з суми допомоги, яка їй виплачується. Остання установа утримує відповідну суму та передає її органу-кредитору.

Стаття 87

1. Якщо право на допомогу не визнано установою, за якою затверджена відповідна компетенція, витрати на допомогу в натуральній формі, передбачену установою місця тимчасового проживання за припущенням пункту 2 статті 20 або пункту 2 статті 55 цієї Угоди, відшкодовуються першою із зазначених вище установ.

2. Якщо зацікавлена особа не має права на допомогу в натуральній формі, витрати, сплачені установою місця постійного або тимчасового проживання стосовно допомоги в натуральній формі, передбаченої у пункті 1 статті 60 цієї Угоди, відшкодовуються установою, призначеною компетентним органом відповідної Договірної Сторони.

3. Якщо установа відшкодувала неправильно виплачену допомогу згідно з положеннями пунктів 1 або 2 цієї статті, вона залишається кредитором одержувача стосовно суми допомоги, сплаченої неналежним чином.

Стаття 88

У випадку спору між установами або компетентними органами двох чи більше Договірних Сторін, який стосується або законодавства, що застосовується згідно з розділом II Конвенції, або установи, яка має надавати допомогу, особа, яка могла б мати змогу вимагати допомогу за відсутності такого спору, тимчасово отримує допомогу, встановлену законодавством, яке застосовує установа місця її постійного проживання, або, якщо зацікавлена особа не проживає постійно на території однієї із зацікавлених Договірних Сторін, законодавством Договірної Сторони, дія якого поширювалася на неї востаннє. Після вирішення спору витрати на допомогу, що виплачувалася тимчасово, відшкодовуються установою, визнаною відповідальною за виплату допомоги.

Стаття 89

Якщо для застосування національного законодавства або Конвенції в окремих випадках компетентна установа Договірної Сторони вважає за необхідне провести розслідування на території іншої Договірної Сторони, вона може призначити для цього слідчого за згодою компетентних органів двох зацікавлених Сторін. Компетентний орган Договірної Сторони, на території якої має проводитись розслідування, надає будь-яку допомогу слідчому та призначає особу, яка допомагає йому у вивченні матеріалів та всіх інших документів, які стосуються справи.

Стаття 90

Якщо законодавство Договірної Сторони розглядає як членів сім'ї або домочадців зацікавленої особи лише осіб, що проживають разом з нею, установа, яка застосовує це законодавство, може вимагати доказів того, що члени сім'ї, які не виконують цієї умови, переважно знаходяться на утриманні відповідної особи, доводячи за допомогою документів, що вона виділяє значні кошти на їхнє утримання.

Стаття 91

Будь-які угоди, укладені згідно з пунктом 1 статті 26, пунктами 3 або 6 статті 32, статтею 41, пунктом 3 статті 42, пунктом 5 статті 46, пунктом 1 статті 56, пунктом 1 статті 58, пунктом 2 статті 67, пунктом 3 статті 69 або пунктами 2 чи 3 статті 70 Конвенції або згідно з статтею 5 цієї Угоди, передаються Генеральному секретареві Ради Європи протягом трьох місяців після дати набрання ними чинності.

Стаття 92

1. Додатки, зазначені у статті 4 цієї Угоди, є невід'ємною частиною цієї Угоди.
2. Про внесення будь-яких змін у додатки до цієї Угоди відповідна Договірна Сторона або Сторони повідомляють Генерального секретаря Ради Європи.
3. У випадку внесення змін у Додаток 5 до цієї Угоди процедура, встановлена у пунктах 2 та 3 статті 73 Конвенції, застосовується *mutatis mutandis*.

РОЗДІЛ VII - перехідні та прикінцеві положення

Стаття 93

Подання заяви на пенсію (допомогу) по інвалідності, за віком або у разі смерті годувальника до установи Договірної Сторони після набрання чинності Конвенцією автоматично вимагає перегляду відповідно до положень останньої допомоги, призначеної за тих самих обставин установою або установами однієї або більше інших Договірних Сторін до набрання нею чинності.

Стаття 94

1. Ця Угода відкрита для підписання державами - членами Ради Європи, які підписали Конвенцію та можуть стати її Сторонами шляхом:

а) підписання без застереження щодо ратифікації або прийняття; або

б) підписання із застереженням щодо ратифікації або прийняття з наступною ратифікацією або прийняттям.

2. Будь-яка держава, що підписує цю Угоду без застереження про ратифікацію або прийняття чи ратифікує або приймає її, повинна водночас ратифікувати чи прийняти Конвенцію.

3. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття передаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 95

1. Угода набирає чинності з того самого дня, що і Конвенція.

2. Стосовно будь-яких держав-членів, які згодом підписали Угоду без застереження про ратифікацію або прийняття, чи які ратифікували або прийняли її, Угода набирає чинності через три місяці після дати такого підписання або дати здачі на зберігання ратифікаційної грамоти чи документа про прийняття.

Стаття 96

1. Будь-яка держава, що не є членом Ради Європи, яка приєдналася до Конвенції на запрошення Комітету міністрів Ради Європи відповідно до її статті 77, повинна одночасно приєднатися до цієї Угоди.

2. Приєднання здійснюється шляхом передачі на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи документа про приєднання, який набирає чинності через три місяці після дати його передачі на зберігання.

Стаття 97

1. Ця Угода має такий самий строк дії, що і Конвенція.

2. Жодна Договірна Сторона не може денонсувати цю Угоду, не денонсуючи одночасно Конвенцію згідно з умовами, передбаченими у статті 78 цієї Конвенції.

3. Така денонсація набирає чинності через шість місяців після дати отримання Генеральним секретарем Ради Європи відповідного повідомлення.

Стаття 98

Генеральний секретар Ради Європи протягом одного місяця повідомляє Договірні Сторони, держави, що підписали цю Угоду, та Генерального директора Міжнародного бюро праці про:

- a) будь-яке підписання без застереження про ратифікацію або прийняття;
- b) будь-яке підписання із застереженням про ратифікацію або прийняття;
- c) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти, документа про прийняття або приєднання;
- d) будь-яку дату набрання чинності цією Угодою згідно із її статтями 95 та 96;
- e) будь-яке повідомлення про денонсацію, отримане на виконання положень її статті 97, та дату, на яку денонсація набирає чинності;
- f) будь-яке повідомлення або інформацію, отримані на виконання положень статті 91 та пункту 2 статті 92 цієї Угоди.

На посвідчення чого нижчепідписані, належними чином на те уповноважені представники, підписали цю Додаткову угоду.

Вчинено у Парижі 14 грудня 1972 року англійською та французькою мовами, обидва тексти є рівною мірою автентичними, в єдиному примірнику, який передається на зберігання в архів Ради Європи. Генеральний секретар передає завірені копії кожній з держав, які підписали її або приєдналися до неї.